

**KAKO SE JE RAZVIJALA LJUDSKA
OBLAST V SLOVENIJI IN
JUGOSLAVIJI
IN
KONEC VOJNE**

1. Vloga OF v osvobodilnem boju

VRHOVNI PLENUM OF
predstavniki vseh skupin



IZVRŠILNI ODBOR OF
ustanovne skupine
KPS, SOKOLI, KRŠČANSKI
SOCIALISTI, KULTURNIKI



POKRAJINSKI ODBORI OF
OKROŽNI ODBORI OF
OKRAJNI ODBORI OF
TERENSKI ODBORI OF

september 1941
Slovenski narodno osvobodilni odbor SNOO



oktober 1943
Slovenski narodno osvobodilni odbor SNOO



februar 1944
Slovenski narodno osvobodilni svet SNOS
Predsedstvo SNOS
odseki za:
gospodarstvo, prosveto
in kulturo, zdravstvo ...

Osvobodilna fronta /OF/ je bila skupna organizacija različnih političnih skupin.



Na osvobojenem ozemlju je prevzela **oblast.**



Vodila je osvobodilni boj na Slovenskem.

»Avantgardna vloga v slovenskem osvobodilnem gibanju pripada glede na njen program /.../ in taktiko Komunistični partiji Slovenije /.../. Nujna posledica vsega tega je, da se Komunistična partija Slovenije /.../ širi, razvija in utrjuje vsepovsod na slovenskem ozemlju in na vseh področjih slovenskega javnega življenja. /.../. Druge izmed ustanovnih skupin OF ne organizirajo samostojnih strank ali političnih organizacij.«

(Dolomitska izjava, 1. marca 1943)

Veliko pozornost je namenila razvoju nove oblasti ; cilj: prevzem oblasti po vojni. Obljubljala je bolj pravično ureditev po osvoboditvi.

1. marca 1943 –
DOLOMITSKA IZJAVA.

Komunisti dobili vodilno vlogo v OF – **prevlada Komunistične partije v osvobodilnem boju.**

2. Kako se je med vojno razvijala nova slovenska državnost

ZBOR ODPOSLANCEV SLOVENSKEGA NARODA, OKTOBRA 1943 V KOČEVJU

IZVOLILI

- zakonodajni organ oblasti (parlament) – SNOO,
- izvršni organ oblasti – Izvršni odbor OF / SNOO,
- delegacijo AVNOJ.

POMEN

- predstavljal vse slovenske pokrajine,
- izvolil vodstvo slovenskega osvobodilnega boja (temelji nove slovenske države),
- podprl odločitev za Jugoslavijo in enakopravnost njenih narodov.

1944 ČRNOMELJ - prvo zasedanje SNOO, ki se preimenuje v **SNOS**.

5. maja 1945 v Ajdovščini imenovana **slovenska vlada**.

3. Razvoj nove oblasti v Jugoslaviji

Vodilno vlogo pri vzpostavljanju nove oblasti v Jugoslaviji je imela **Komunistična partija Jugoslavije**, ki jo je vodil **Josip Broz Tito**.

1942 ustanovili AVNOJ.

Novembra 1943,
drugo zasedanje Avnoj-a:

- odvzeli pristojnost vladi v izgnanstvu, prepovedali vrnitev kralju, dokler se ljudstvo ne izreče o monarhiji ali republiki,
- imenovali začasno jugoslovansko izvršilno oblast (vlado),
- razglasili združitev jugoslovanskih narodov v federativne enote,
- potrdili priključitev Slovenskega Primorja, Beneške Slovenije, Istre in Zadra k Jugoslaviji.



Dr. Ivan Ribar, predsednik Avnoj-a.



Teheran 1943 – veliki trije priznali partizansko vojsko in osvobodilno gibanje v Jugoslaviji za zaveznika v boju proti Nemčiji.

Zahtevali, da komunistična oblast sodeluje z vlado v izgnanstvu.

**Junija 1944,
sporazum Tito – Šubašić
predvideval ustanovitev skupne
vlade povojne Jugoslavije.**

4. Kako so potekali sklepní boji

»Tovariši borci, komandirji in komandanti in politíčni komisarji Narodnoosvobodilne vojske! /.../ Se spominjate, kako je pred poldrugim letom sovražnik pogнал na nas vso svojo silo, da bi nas zatrl? Takrat smo rekli: ne boš! Mi bomo zmagali. Naši zavezniki Sovjetska zveza, Anglija in Amerika so nam takrat že mogli pomagati.«

(Titov govor ob osvoboditvi Beograda, 1944)



Enote Jugoslovanske armade ob osvoboditvi Trsta.



Slovenska partizanska vojska dosegla cilj – **osvoboditev vsega slovenskega narodnega ozemlja.**

Poleti 1944 - **Nemci** se začeli **umikati** z Balkana.

Marca 1945 se je partizanska vojska preimenovala v **Jugoslovansko armado** – JA.

1. maja 1945 – partizani zasedli **Trst**, teden kasneje **Koroško**,
9. maja 1945 - osvobojena **Ljubljana**



15. maja 1945 končana vojna v **Sloveniji** in s tem tudi v **Evropi.**

5. Neuspešen poskus meščanskih strank

Predstavniki meščanskih strank so jeseni 1944 ustanovili skupno predstavništvo - **Narodni odbor za Slovenijo**

3. maja 1945 je Narodni odbor sprejel izjavo:

- razglasil narodno državo Slovenijo za sestavni del Kraljevine Jugoslavije,
- napovedal ustanovitev slovenske vlade,
- ustanovil slovensko narodno vojsko,
- pozval vse Slovence k prenehanju sovražnosti.

Se pripravljala na prevzem oblasti ob osvoboditvi Slovenije v sodelovanju z zavezniki.

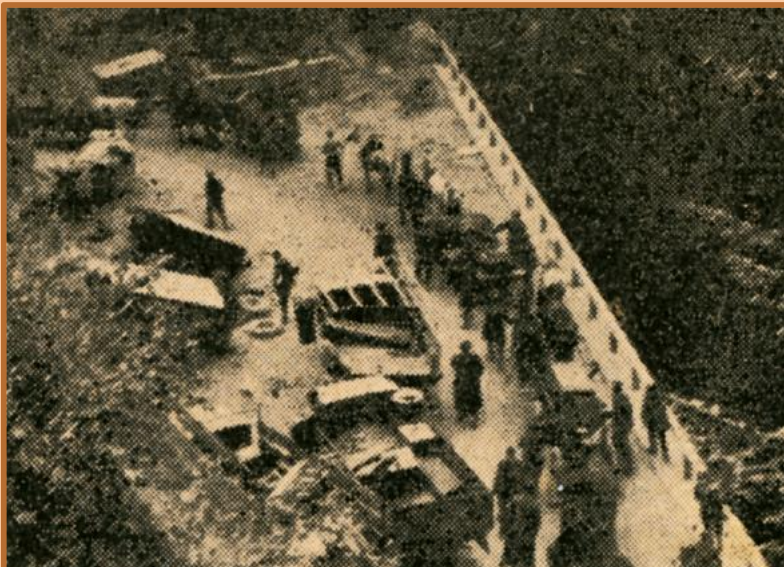
6. Kdo se ni veselil zmage partizanov

Med Slovenci, ki so sodelovali z okupatorjem se je razširil strah.

V zadnjih dneh bojev so številni Slovenci zapustili svoje domove.

Pridružili so se jim številni politiki predvojnega meščanskega tabora in škof Rožman.

Skupaj z nemško in domobransko vojsko so se **umaknili na Koroško.**



Kolone slovenskih beguncev čez Ljubelj.

»Glavnina beguncev se zbira na Vetrinjskem polju. /.../ Postavljamo si zasilna bivališča. /.../ Taborišče je neurejeno. Vse je pomešano. Ljudje in živina, vojaki in civilisti. Nered, umazanija, smrad. Primanjkuje pitne vode, vodnjaki so oblegani.«

(Čez Ljubelj v Vetrinje, Koledar Svobodne Slovenije, Buenos Aires, 1949, str. 82)

